

ENG

PRINCIPLES OF COOPERATION

I. Introduction

Policy documents on cooperation (PDCs) are introduced widely with the aim to support the development of civil society and foster cooperation between the state and civil society organizations (CSOs). They express the perceptions and visions of the sector, highlight the role of CSOs in society, outline the framework and the principles of cooperation and set up the grounds and directions for future partnership and development of the sector.

The present material will focus on one particular aspect of such documents: **the principles and values of cooperation**. It is based on comparative examples from Bulgaria, Canada, Croatia, England and Wales, Estonia, Macedonia, Moldova and Scotland.

The document is developed by the European Center for Not-for-Profit Law (ECNL)¹ under the **Civic Space**, a Technical Assistance project funded by the European Union. The Project aims to contribute to the development of a conducive environment for civil society in the Turkish Cypriot community. One of its components is to assist in the drafting of a Multi-Annual Strategy.

II. Comparative examples on principles and values

PDCs usually have two clear and distinctive parts – a more general part that relates to values, vision and principles and a more specific part on objectives, activities and their implementation. While from a pragmatic perspective, the specific activities are the ones that are actually implemented and monitored, the **general part underlines the actual spirit of the document**. That is why, it is equally important and **sets the basis through which the specific activities/objectives will be achieved**. In addition, while the specific activities/objectives might change with time, the principles and the vision is what remains in the long run. The example of Estonia is a real proof for that. The country adopted its first PDC in 2002 – the Estonian Civil Society Development Concept (EKAK). Since then, it has adopted several action plans for implementing the EKAK which are based on the principles of the original document but introduce new objectives and specific activities.

Below we have listed principles and their essence based on various PDCs. They could serve as a reference list for the principles that could be included in any future policy document related to the policy towards CSOs in the northern part of Cyprus.

- **Independence of CSOs:** Civil society is free and independent in defining its goals, making decisions and planning its own activities. The public authorities respect the specific characteristics of this sector, its unique strengths and separate accountabilities, particularly its independence in presenting the citizens' interest, in implementing activities financially supported by the public authorities and in their participation in the policy making processes. See for example the

¹ ECNL is a leading European resource and research center in the field of policies and laws affecting civil society. It aims to promote an enabling legal and fiscal environment for civil society in Europe. ECNL has unparalleled expertise in helping to develop and implement laws and policies in key areas affecting the development of civil society. For more information see www.ecnl.org

*Macedonian Strategy for Cooperation of the Government with the Civil Society (2012-2017)*² and *The Compact of England and Wales*.³

- **Respect:** The principle of respect reinforces the different and mutually beneficial role CSOs and the public sector play in developing and implementing policies. Public authorities respect the right of citizens and their associations to set goals for themselves and execute their activities. See for example the *Estonian Civil Society Development Concept (EKAK) 2001*⁴ and the *Strategy to Support the Development of Civil Society Organizations in the Republic of Bulgaria for 2012-2015*⁵.
- **Inclusion:** Inclusion welcomes the expression and representation of diversity and upholds the right of each to speak and be heard. See for example the *Canadian Accord Between the Government of Canada and the Voluntary Sector 2001*⁶.
- **Participation/Civic engagement:** Public authorities support the involvement of the civil society in policy making, so as to integrate the interest and proposals of citizens in the processes of making decisions and implementation. Civil society, with its own capacities and resources contributes to the adoption of more quality solutions, for the benefit of the community. It represents the various values and interests of citizens. Through this sector, citizens receive information and express their opinions about measures proposed by the public authorities. Authorities are open for dialogue with the public in order to improve the quality of proposed policies and to strengthen the legitimacy of their policies. Also, public authorities provide for active involvement of CSOs with equal responsibilities and the right to make decisions in bodies that create policies for implementation of the cooperation and development of the civil society, as well as in other bodies that would define the agenda for development of the society. See for example the *Macedonian Strategy for Cooperation of the Government with the Civil Society (2012-2017)* and the *Strategy to Support the Development of Civil Society Organizations in the Republic of Bulgaria for 2012-2015 (2012)*.
- **Partnership:** Successful cooperation between the public authorities and civil society means partnership relations and allocation of tasks to the end of more efficient realisation of citizens' interests. The principle of partnership means cooperation on equal grounds among all entities for the purpose of establishing dialogue and respect for different opinions when defining and implementing the common goals. The public authorities and civil society will act complementary under their relevant areas - whenever the public authorities need assistance, the civil society may offer its own capacity and expertise and vice versa. See for example the *Macedonian Strategy for*

² Macedonian Strategy for Cooperation of the Government with the Civil Society (2012-2017)

³ The Compact, available at:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/61169/The_20Compact.pdf

⁴ Estonian Civil Society Development Concept (2002), available at:

<http://www.icnl.org/research/library/files/Estonia/Estonian%20Civil%20society%20Development%20Concept.pdf>

⁵ Bulgarian Strategy to Support the Development of Civil Society Organizations in the Republic of Bulgaria for 2012-2015 (2012).

⁶ An Accord Between the Government of Canada and the Voluntary Sector (2001), available at: http://www.vsi-isbc.org/eng/relationship/pdf/the_accord_doc.pdf

*Cooperation of the Government with the Civil Society (2012-2017) and the Strategy for Developing the Civil Society for 2012-2015 and the Action Plan for Implementing the Strategy in Moldova.*⁷

- **Transparency and accountability:** Acting in the public interest, both the CSOs and the public authorities show openness, responsibility and accountability for the activities carried out and the funds used. State and local authorities undertake to openly distribute the funds for the civic sector under this principle, while CSOs give a public account of the use of the funds received, the activities performed and the results achieved. The transparent operation of public institutions creates and cultivates a higher trust in the citizens and reconfirms the legitimacy of the institutions. See for example the *Strategy for Developing the Civil Society for 2012-2015 and the Action Plan for Implementing the Strategy in Moldova*, *The Compact of England and Wales* and the *Strategy to Support the Development of Civil Society Organizations in the Republic of Bulgaria for 2012-2015*.
- **Prevention of conflict of interests:** In the allocation of funds, organization of consultations or other interactions with CSOs, the principles of independence, impartiality and absence of conflict of interests according to the meaning of national and European legislation is adhered to. See for example the *Strategy to Support the Development of Civil Society Organizations in the Republic of Bulgaria for 2012-2015*.
- **Sustainable development:** In their activities and within the cooperation, CSOs and the public authorities start from the principle of sustainable and balanced development. Sustainable and balanced development in activities and cooperation meet the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs. See for example the *Strategy for Developing the Civil Society for 2012-2015* and the *Action Plan for Implementing the Strategy in Moldova and The Scottish Compact*.⁸
- **Pluralism:** Pluralism welcomes the diversity of identities and interests, including minority groups and disabled people, and upholds the right of each interest to speak on its own behalf. See for example *The Scottish Compact*.
- **Subsidiarity:** The subsidiary principle is the foundation for the partnership between the state authorities and the civil society sector. It aims to ensure that decisions are taken as closely as possible to the citizens. See for example the *Program of cooperation between the Government of the Republic of Croatia and the Non-government-non-for-profit sector in the Republic of Croatia*.⁹
- **Equal treatment and opportunities:** Public authorities aim at observing equal opportunities for all citizens in view of exercising the fundamental human rights. It maximizes the opportunities for all people to contribute from their distinctive traditions, religions, cultures, values and abilities to the shared life of their community. CSOs verbalize the needs and interests of various social groups,

⁷ Strategy for Developing the Civil Society for 2012-2015 and the Action Plan for Implementing the Strategy in Moldova, available at: http://ecnl.org/dindocuments/446_MD%20Strategy%202012-2015%20unofficial%20translation_ENG.pdf

⁸ The Scottish Compact (2003), available at: <http://www.gov.scot/Resource/Doc/47210/0025541.pdf>

⁹ Program of cooperation between the Government of the Republic of Croatia and the Non-government-non-for-profit sector in the Republic of Croatia (2001), available at: <http://www.icnl.org/research/library/files/Croatia/Croatia%20Program%20of%20Cooperation%20Between%20the%20Government%20and%20the%20Nonprofit%20Sector.pdf>

especially of those disfavoured and marginalized. It opposes all forms of discrimination and encompasses the principle of fair access to the shared life of the wider community and to the public services provided. See for example *The Scottish Compact*.

- **Quality services:** It aims to ensure that both CSOs and public authorities provide services that meet the highest achievable standards and conform to the expectations of their beneficiaries. See for example the *Canadian Accord Between the Government of Canada and the Voluntary Sector 2001* and *The Compact of England and Wales*.

III. Conclusion

The principles and values are integral part of PDCs and set the common grounds for future development of the civil society sector and cooperation with authorities. That is why it is important to have a broad discussion among CSOs on the values and principles they find most important to stand up for and reach a common understanding on these.

TR

İŞBİRLİĞİ PRENSİPLERİ

I. Giriş

İşbirliğiyle ilgili politika belgeleri (İPB'ler) büyük ölçüde sivil toplumun gelişmesiyle devlet ve sivil toplum örgütleri (STÖ'ler) arasındaki işbirliğinin artırılmasını desteklemek amacıyla ortaya çıkmıştır. Sektörün algılarını ve vizyonunu ifade eder, STÖ'lerin toplum içindeki rolünü vurgular, işbirliğinin çerçevesini ve prensiplerini belirler, gelecekteki işbirliğinin ve sektörün gelişiminin zeminini oluşturur ve yönünü belirlerler.

Mevcut çalışma bu belgelerin tek bir boyutuna odaklanacaktır: **işbirliği prensipleri ve değerleri**. Bu çalışma Bulgaristan, Kanada, Hırvatistan, İngiltere ve Galler, Estonya, Makedonya, Moldova ve İskoçya'dan karşılaştırmalı örneklerle dayanmaktadır.

Bu belge European Center for Not-for-Profit Law (Avrupa Kar Amacı Gütmeyen Hukuk Merkezi - ECNL¹⁰) tarafından Avrupa Birliği'nin finanse ettiği **Sivil Alan** Teknik Destek projesi kapsamında hazırlanmıştır. Projenin amacı Kıbrıs Türk toplumunda sivil toplum için elverişli bir ortamın geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bileşenlerinden bir tanesi Çok Yıllı bir Stratejinin hazırlanmasına yardımcı olmaktadır.

II. Prensipler ve değerlerle ilgili karşılaştırmalı örnekler

İPB'ler genellikle iki net ve belirgin kısma ayrılır – değerler, vizyon ve prensiplere dair daha genel bir kısım ve hedefler, faaliyetler ve bunların uygulanmasına dair daha spesifik bir kısım. Pragmatik bir bakış açısıyla spesifik faaliyetler aslında uygulanan ve izlenenler iken, **genel kısım belgenin ana ruhuna vurgu yapar**. İşte bu yüzden bu kısım da eşit derecede önemlidir ve **spesifik faaliyetlere/hedeflere nasıl ulaşılabileceğinin zeminini oluşturur**. Buna ek olarak, spesifik faaliyetler/hedefler zamanla değişebilirken, prensipler ve vizyon uzun vadede aynı kalır. Estonya örneği bunun esaslı bir kanıtıdır. Ülke ilk İPB'sini 2002'de onayladı – Estonya Sivil Toplum Gelişim Konsepti (EKAK). O zamandan beri EKAK'ın uygulanması için orijinal belgenin prensiplerine dayanan ama yeni hedefler ve spesifik faaliyetler getiren çok sayıda eylem planları onayladı.

Aşağıda çeşitli İPB'lere dayanan prensipleri ve temel içeriklerinin bir listesini görebilirsiniz. Bunları Kıbrıs'ın kuzey kesimindeki STÖ'lere yönelik politika hakkında gelecekte hazırlanacak herhangi bir politika belgesine dahil edilebilecek prensipler için bir referans listesi olarak da kullanmak mümkündür.

- STÖ'lerin bağımsızlığı:** Sivil toplum hedeflerini belirler, kararlar verir ve kendi faaliyetlerini planlarken özgür ve bağımsızdır. Kamu makamları bu sektörün spesifik özelliklerine, kendine has güçlü yanları ve ayrı hesap verebilirliklerine, özellikle yurttaşların çıkarlarını/yararlarını temsil ederken, kamu makamlarının mali desteğiyle faaliyetler gerçekleştirirken ve politika oluşturma

¹⁰ ECNL sivil toplumu etkileyen politikalar ve yasalar alanında öncü bir Avrupa kaynak ve araştırma merkezidir. Avrupa'da sivil toplum için elverişli bir yasal ve mali ortamı desteklemeyi amaçlar. ECNL sivil toplum gelişimini etkileyen temel alanlarda yasa ve politika geliştirmek ve uygulamak alanında benzersiz bir uzmanlığa sahiptir. Daha fazla bilgi için bakınız www.ecnl.org.

süreçlerine katılımlarında bağımsız olmalarına saygı duyar. Bakınız örneğin Makedonya Devlet ve Sivil Toplum İşbirliği Stratejisi (2012-2017)¹¹ ve İngiltere ve Galler Sözleşmesi.¹²

- Saygı:** Saygı prensibi STÖ'lerin ve kamu sektörünün politika geliştirme ve uygulamada sahip olduğu farklı ve karşılıklı yarar sağlayan rollerini güçlendirir. Kamu makamları yurttaşların haklarına ve kurdukları örgütlerin kendileri için amaçlar belirlemelerine ve faaliyetlerini gerçekleştirmelerine saygı duyarlar. Bakınız örneğin *Estonya Sivil Toplum Gelişim Konsepti (EKAK) 2001*¹³ ve *Bulgaristan Cumhuriyeti'nde Sivil Toplum Örgütlerinin Gelişimini Destekleme Stratejisi 2012-2015*¹⁴.
- Kapsayıcılık:** Kapsayıcılık çeşitliliğin ifadesini ve temsiliyetini içerir ve her bireyin konuşma ve sesini duyurma hakkını destekler. Bakınız örneğin *Kanada Devleti ve Gönüllü Sektörü Arasındaki Kanada Anlaşması 2001*¹⁵.
- Katılım/ Sivillerin katılımı:** Kamu makamları, yurttaşların çıkarları/yararları ve önerilerini karar alma ve uygulama süreçlerine dahil etmek amacıyla sivil toplumun politika belirlemeye dahil olmasını destekler. Sivil toplum kendi kapasiteleri ve kaynaklarıyla toplum yararı için daha kaliteli çözümlerin benimsenmesine katkıda bulunur. Çeşitli değerleri ve yurttaşların çıkarlarını/yararlarını temsil eder. Yurttaşlar bu sektör aracılığıyla kamu makamlarının önerdiği önlemlerle ilgili bilgi alırlar ve görüşlerini ortaya koyarlar. Makamlar, önerilen politikaların kalitesini artırmak ve politikalarının meşruiyetini sağlamlaştırmak amacıyla toplumla diyaloga açıktırlar. Yine, kamu makamları STÖ'lerin eşit sorumluluklarla fiilen katılımlarını ve sivil toplum işbirliği ve gelişiminin sağlanması için politikalar oluşturan makamlarda, aynı zamanda toplumun gelişimi için gündemi belirleyen diğer makamlarda, karar alma hakkını verirler. Bakınız örneğin, *Makedonya Devlet ve Sivil Toplum İşbirliği Stratejisi (2012-2017)* ve *Bulgaristan Cumhuriyeti'nde Sivil Toplum Örgütlerinin Gelişimini Destekleme Stratejisi 2012-2015 (2012)*.
- Ortaklık:** Kamu makamları ve sivil toplum arasında başarılı işbirliği ortaklık ilişkileri ve yurttaşların çıkarlarının/yararlarının etkili olarak gerçekleştirilmesi amacıyla görev dağılımı anlamına gelir. Ortaklık prensibi, ortak hedefler belirlenir ve uygulanırken farklı görüşler için diyalog ve saygı ortamı yakalamak amacıyla tüm birimler arasında eşit zemine dayanan işbirliği anlamına gelir. Kamu makamları ve sivil toplum kendi ilgili alanlarında tamamlayıcı olarak hareket ederler – kamu makamlarının desteğe ihtiyacı olduğu zaman, sivil toplum kendi kapasitesi ve uzmanlığını kullanır ve bunun tersi de söz konusudur. Bakınız örneğin, *Makedonya Devlet ve Sivil Toplum İşbirliği Stratejisi (2012-2017)* ve *2012-2015 Moldova Sivil Toplum Gelişimi Stratejisi ve Stratejinin Uygulanmasına dair Eylem Planı*.¹⁶

¹¹ Makedonya Devlet ve Sivil Toplum İşbirliği Stratejisi (2012-2017)

¹² Sözleşmeye buradan ulaşılabilir:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/61169/The_20Compact.pdf

¹³ Estonya Sivil Toplum Gelişim Konsepti (2002):

<http://www.icnl.org/research/library/files/Estonia/Estonian%20Civil%20Society%20Development%20Concept.pdf>

¹⁴ Bulgaristan Cumhuriyeti'nde Sivil Toplum Örgütlerinin Gelişimini Destekleme Stratejisi 2012-2015 (2012).

¹⁵ Kanada Devleti ve Gönüllü Sektörü Arasındaki Kanada Anlaşması (2001): http://www.vsi-isbc.org/eng/relationship/pdf/the_accord_doc.pdf

¹⁶ 2012-2015 Moldova Sivil Toplum Gelişimi Stratejisi ve Stratejinin Uygulanmasına dair Eylem Planı:

http://ecnl.org/dindocuments/446_MD%20Strategy%202012-2015%20unofficial%20translation_ENG.pdf

Copyright©2016 B&S Europe and European Center for Not-for-Profit Law. All rights reserved.

Telif hakkı©2016 B&S Europe ve European Center for Not-for-Profit Law. Tüm hakları saklıdır.

6. **Şeffaflık ve hesap verebilirlik:** Kamu çıkarları için çalışan STÖ'ler ve kamu makamları gerçekleştirilen faaliyetler ve kullanılan fonlarla ilgili açık, sorumlu ve hesap verebilir şekilde davranırlar. Devlet ve yerel yönetimler bu prensip doğrultusunda sivil sektör için fonları açık bir şekilde dağıtmayı taahhüt ederken, STÖ'ler de alınan fonların, gerçekleştirilen faaliyetlerin ve elde edilen sonuçların kamu önünde hesabını vermeyi taahhüt eder. Kamu kurumlarının şeffaf bir şekilde çalışmaları yurttaşların daha yüksek bir güven duymalarını sağlar ve bunu besler, kurumların meşruiyetini yeniden teyit eder. Bakınız örneğin, *2012-2015 Moldova Sivil Toplum Gelişimi Stratejisi ve Stratejinin Uygulanmasına dair Eylem Planı, İngiltere ve Galler Sözleşmesi ve Bulgaristan Cumhuriyeti'nde Sivil Toplum Örgütlerinin Gelişimini Destekleme Stratejisi 2012-2015*.
7. **Çıkar ilişkilerinin önlenmesi:** Fonlar tahsis edilirken, istişarelerin veya STÖ'lerle başka etkileşimlerin düzenlenmesi, ulusal yasalar ve Avrupa mevzuatında tanımlandığı şekliyle bağımsızlık, tarafsızlık ve çıkar ilişkilerinin söz konusu olmamasına bağlı kalınarak yapılır. Bakınız örneğin *Bulgaristan Cumhuriyeti'nde Sivil Toplum Örgütlerinin Gelişimini Destekleme Stratejisi 2012-2015*.
8. **Sürdürülebilir kalkınma:** STÖ'ler ve kamu makamları faaliyetlerine ve işbirliğine sürdürülebilir ve dengeli gelişim prensibiyle başlarlar. Faaliyetler ve işbirliğinde sürdürülebilir ve dengeli gelişim, gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama becerilerinden ödün vermeden şimdinin ihtiyaçlarını karşılar. Bakınız örneğin, *2012-2015 Moldova Sivil Toplum Gelişimi Stratejisi ve Stratejinin Uygulanmasına dair Eylem Planı ve İskoçya Sözleşmesi*.¹⁷
9. **Çoğulculuk:** Çoğulculuk azınlık grupları ve engelliler dahil kimliklerin ve çıkarların/yararların çeşitliliğine değer verir ve her çıkar/yarar grubunun kendi adına konuşma hakkını destekler. Bakınız örneğin *İskoçya Sözleşmesi*.
10. **Yerinden yönetim:** Yerinden yönetim prensibi devlet makamlarıyla sivil toplum sektörü arasındaki ortaklığın temelidir. Amacı kararların yurttaşlara mümkün olan en yakın mercide alınmasını sağlamaktır. Bakınız örneğin, *Hırvatistan Cumhuriyeti'yle Hırvatistan Cumhuriyeti'ndeki kar amacı gütmeyen sivil toplum sektörü arasındaki işbirliği programı*.¹⁸
11. **Eşit muamele ve fırsatlar:** Kamu makamları temel insan haklarının sağlanması amacıyla tüm yurttaşlar için eşit fırsatların tanınmasını amaçlar. Bu tüm insanların kendilerine has gelenekleri, dinleri, kültürleri, değerleri ve becerileri doğrultusunda toplumlarının ortak yaşamına katkıda bulunma fırsatlarını en üst düzeye çıkarır. STÖ'ler, özellikle dezavantajlı ve dışlanmış gruplar olmak üzere, çeşitli sosyal grupların ihtiyaçları ve çıkarlarını seslendirirler. Her türlü ayrımcılığa karşı durulur ve genel toplumun ortak yaşamına ve sağlanan kamu hizmetlerine adil erişim prensibi benimsenir. Bakınız örneğin *İskoçya Sözleşmesi*.
12. **Kalite hizmetleri:** Hem STÖ'lerin hem de kamu makamlarının ulaşılacak en yüksek standartlarda olmasını ve faydalanıcılarının beklentilerine uygun olmasını sağlamayı amaçlar.

¹⁷ İskoçya Sözleşmesi (2003): <http://www.gov.scot/Resource/Doc/47210/0025541.pdf>

¹⁸ Hırvatistan Cumhuriyeti'yle Hırvatistan Cumhuriyeti'ndeki kar amacı gütmeyen sivil toplum sektörü arasındaki işbirliği programı (2001): <http://www.icnl.org/research/library/files/Croatia/Croatia%20Program%20of%20Cooperation%20Between%20the%20Government%20and%20the%20Nonprofit%20Sector.pdf>

Bakınız örneğin, *Kanada Devleti ve Gönüllü Sektörü Arasındaki Kanada Anlaşması 2001 ve İngiltere ve Galler Sözleşmesi.*

III. Sonuç

Prensip ve değerler İPB'lerin ayrılmaz parçalarıdır ve sivil toplum sektörünün ilerideki gelişimi ve makamlarla işbirliği için ortak zemin yaratırlar. İşte bu yüzden STÖ'lerin desteklenmesinin en önemli olduğuna inandıkları değerler ve prensipler üzerinde ayrıntılı tartışmalar yapılması ve bunlar hakkında ortak bir anlayışa varılması önemlidir.